

คู่มือนักศึกษาแพทย์

วิชาอายุรศาสตร์
ชั้นปีที่ 5

ปีการศึกษา 2558

ภาควิชาอายุรศาสตร์

ศูนย์แพทยศาสตรศึกษา
โรงพยาบาลมหาสารคามราชสีห์
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
สถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหิดล

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. คำนำ	
2. คำแนะนำภาควิชาอายุรศาสตร์	1
3. ขอบเขตของภาควิชาอายุรศาสตร์	2
4. รายชื่ออาจารย์	6
5. ความสำคัญของวิชาอายุรศาสตร์ต่อเวชปฏิบัติ	9
6. การกำหนดหลักสูตร	10
7. วัตถุประสงค์ทั่วไปของวิชาอายุรศาสตร์	11
8. เนื้อหาวิชาตามเกณฑ์แพทยสภา	12
9. ภาพรวมวัตถุประสงค์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล วิชาอายุรศาสตร์ 4 และ 5	39
10. วัตถุประสงค์ของชั้นปีที่ 5	40
11. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของชั้นปีที่ 5	
11.1. หัวข้อการเรียนรู้	44
11.2. ความมุ่งหมายของการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม	46
11.3. การศึกษด้วยตนเอง	51
12. การประเมินผล	55
13. ภาคผนวก	
13.1. หัตถการสำหรับนักศึกษาแพทย์	
13.2. แบบประเมินต่างๆ	

*****

คำนำ

โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ได้สนองนโยบายโครงการผลิตแพทย์เพิ่มของกระทรวงสาธารณสุขและทบวงมหาวิทยาลัย ตามมติคณะกรรมการอำนวยการโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท เพื่อผลิตแพทย์ที่มีคุณภาพและจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับชุมชนโดยจัดสอนนักศึกษาแพทย์ร่วมกับโรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล

กลุ่มงานอายุรกรรมโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ได้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล สำหรับนักศึกษาแพทย์เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของแพทยสภา และระเบียบของศูนย์แพทยศาสตรศึกษา โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ว่าด้วยการศึกษาแบบหน่วยกิต สำหรับหลักสูตรปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต คู่มือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา ภาควิชาคาดหวังว่านักศึกษาจะทำความเข้าใจคู่มือนี้ให้ถ่องแท้ เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนรู้ ในขณะที่ปฏิบัติงานที่กลุ่มงานอายุรกรรมในเวลา 6 สัปดาห์

อนึ่งคณาจารย์ทั้งภาควิชาต้องขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.วราวุธ สุมาวงศ์ และรองศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ วราภรณ์ เอี้ยวสกุล ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและปรับปรุงหนังสือคู่มือการเรียนการสอนวิชาอายุรศาสตร์ชั้นปีที่ 5 โดยมีการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา วัตถุประสงค์ การกำหนดหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแพทยสภาที่กำหนดขึ้นใหม่ในปี 2556 ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงขอบเขตและวิธีการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

กลุ่มงานอายุรกรรม
โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา

คำแนะนำภาควิชาอายุรศาสตร์

- ชื่อภาควิชา/หน่วยงาน ภาควิชาอายุรศาสตร์
- สังกัด รพ.มหาราชนครราชสีมา
- ที่ตั้ง
  - จตุรการภาควิชาฯ อยู่ ชั้น 8 อาคารตึก 8 ชั้น
  - หอผู้ป่วยสามัญ 6 หอ (อาคารตึก 8 ชั้น ชั้น7 ฝั่งซ้าย , ชั้น8 ฝั่งซ้าย-ขวา และ อาคารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ชั้น 4 , 5 , 6
  - หอผู้ป่วยสังเกตอาการ (อฉ)
  - หอผู้ป่วยหนัก ICU 3 หอ อาคารตึก 8 ชั้น ชั้น7 , และ อาคารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ชั้น 2
  - หอผู้ป่วยหนักโรคหัวใจ CCU อาคารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
  - หอผู้ป่วยพิเศษ 3 หอ อาคารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ชั้น 7 , 8 , 9
  - ศูนย์โรคหัวใจและโรคไต ตึกหลวงพ่อกัณหา
  - หน่วยโรคไต (ไตเทียมและล้างไตทางหน้าท้อง) ชั้น 1 อาคารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
  - คลินิกอายุรกรรมทั่วไปและอายุรกรรมเฉพาะทาง ชั้น 1 อาคารตรวจโรคทั่วไป
- วิสัยทัศน์ของภาควิชาอายุรศาสตร์
  - “เป็นสถาบันอายุรศาสตร์ชั้นนำในส่วนภูมิภาคที่มีคุณภาพระดับประเทศ”
- พันธกิจของภาควิชาอายุรศาสตร์
  - ให้บริการสุขภาพแบบองค์รวม
  - ให้บริการระดับตติยภูมิและสนับสนุนสถานบริการปฐมภูมิและทุติยภูมิ
  - ผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านสาธารณสุขระดับต่างๆ
  - ดำเนินการศึกษา วิจัย และเป็นสถาบันร่วมในการศึกษาวิจัย

❖ ขอบเขตของภาควิชาอายุรศาสตร์

➤ กลุ่มงานอายุรกรรมทำหน้าที่ให้บริการด้านการดูแลรักษาผู้ป่วย สนับสนุนการดูแลตนเอง ด้านสุขภาพของประชาชน ประสานงานกับกลุ่มงานอื่นในด้านการฟื้นฟูและป้องกันโรค ทั้งยังจัดการเรียนการสอน ฝึกอบรม วิจัยและพัฒนาาระบบสาธารณสุข

1. งานบริการ ด้านการดูแลรักษาผู้ป่วย กลุ่มงานอายุรกรรมให้บริการการตรวจผู้ป่วยนอก และดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วยในทั้งในและนอกแผนก

งานบริการผู้ป่วยนอก ให้บริการการตรวจผู้ป่วยนอก ณ หน่วยตรวจผู้ป่วยนอกทั้งทางด้านอายุรศาสตร์ทั่วไปและโรคเฉพาะทาง โดยเปิดบริการผู้ป่วย ดังนี้

- คลินิกอายุรกรรมทั่วไป วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 8.30 - 16.00 น.
- คลินิกโรคเฉพาะทางอายุรศาสตร์ ให้บริการในวันและเวลาราชการ
  - โรคผิวหนัง
  - โรคหัวใจและหลอดเลือด
  - โรกระบบประสาท
  - โรคข้อ
  - โรคไต
  - โรคระบบทางเดินหายใจ
  - โรคต่อมไร้ท่อ
  - โรคระบบทางเดินอาหาร
  - โรคติดเชื้อ
  - โรคเลือด
  - โรคหอบหืด
  - โรคทรวงอก
  - โภชนาการ
  - ตรวจการนอนหลับ
  - ศูนย์โรคเบาหวาน
  - ศูนย์โรคมะเร็ง
  - ศูนย์วิณโรค
  - ศูนย์โรคหัวใจ
  - หน่วยไตเทียม
  - คลินิกตรวจรักษาด้วยเครื่องมือพิเศษ
- คลินิกนอกเวลา อายุรศาสตร์ทั่วไป
  - วันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 16.00 - 20.00 น.
  - วันเสาร์ – วันอาทิตย์ เวลา 9.00 - 12.00 น.
- คลินิกนอกเวลา อายุรศาสตร์เฉพาะทาง
  - วันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 17.00 - 20.00 น.
  - วันเสาร์ – วันอาทิตย์ เวลา 9.00 - 12.00 น.
- รับปรึกษาผู้ป่วยจากห้องตรวจฉุกเฉินทั้งในและนอกเวลาราชการ
- หน่วยโรคหัวใจ ให้บริการตรวจและรักษาพิเศษ การสวนหัวใจและเส้นเลือดหัวใจ
- หน่วยไตเทียม ให้บริการการบำบัดรักษาภาวะไตวายเฉียบพลันและไตวายเรื้อรังโดยการฟอกเลือดและล้างช่องท้องอย่างถาวร
- บริการการตรวจพิเศษทางอายุรกรรมเช่น ตรวจคลื่นสะท้อนเสียงหัวใจ ตรวจส่งกล้องระบบทางเดินอาหาร ตรวจส่งกล้องระบบทางเดินหายใจ ตรวจคลื่นสมองไฟฟ้า ตรวจคลื่นหัวใจ ตรวจไขกระดูก เป็นต้น